

Pogovor z igralcema Radošem Bolčino in Iztokom Mlakarjem

Tudi pri tragediji mora biti igralec radoživ

Radoš Bolčina in Iztok Mlakar, prepoznavna igralca iz **SNG Nova Gorica**, sta na odru že večkrat nastopila kot igralski dvojec. Spomnimo se Plešaste pevke, Čakajoč na Godota, lani v Gozdu, jutri pa bosta premierno zaigrala v novi predstavi Križ. Kaže, da se kot ustvarjalca dobro ujameta, čeprav menita, da sta si podobna kot riba in bicikel. Oba domačina, dejavna gledališčnika že iz srednješolskih let, imata mogoče več skupnega, kot sta si pripravljena priznati. V predstavi Križ (režiser Samo M. Strelec) se prelevita v malo naveličana in po pameti ne ravno blesteča delavca, ki postavljata križ, ob katerem se začne dogajati ... Zanimivo filozofsko obarvano besedilo s ščepcem poetičnosti in humora je napisal slovenski avtor Matjaž Briški, ki je za to dramsko delo prejel Grumovo nagrado. Pravzaprav izjemen izziv za igralce, ki premorejo radoživost in znajo težje besedilo preliti v odrsko lahkotnost. In to gre Iztoku in Radošu dobro od rok. Šaljivo zbadljiva in prepirljiva stanovska kolega sta na odru včasih tudi nerazdružljiva.

► **Igralci ste mojstri vstopanja v like. Poleg besedila, primernih gest, mimike – kaj je še tisto, kar naredi igro odlično?**

RB Primarna sta tekst in režiserjev ter igralčev odnos do njega. Dobro besedilo je uporabno v slehernem času. Čeprav so na odru izpostavljeni le igralci, na igro vplivajo vsi sodelujoči, vzdušje med njimi, ki ga je treba, kljub "križu", ki nas čaka v službah, stalno vzdrževati.

IM Se absolutno strinjam. Za dobro predstavo se morajo skladati vsi trije elementi: tekst, ekipa in soigralci. Predvsem pa je pomemben pristop do teksta.

► **Ce se omejimo samo na igralca, nekateri pravijo, da je igra najboljša, ko na odru iz njega diha osebnost. Kako vi to doživljate?**

RB Ko ima igralec tekst že v mezincu, se vanj naseli tudi sproščenost in ta je odskočna deska za odlično igro. Pomagajo tudi zunanji elementi – maska, telesna drža ... Če se, na primer, z novimi brki pogledaš v ogledalo, se že počutiš drugače, postaneš drugačen. Sicer pa se zunanji in notranji elementi igranja prepletajo.

IM Zame oder ni psihoterapevtski kavč. Vsaj jaz ga tako ne doživljam.

► **Torej se bolj zanašate na razum kot na emocije, instinkte.**

IM Mislim, da se razum, emocije in instinkt prepletajo. Sicer pa ima vsak igralec svoj način, svojo metodo.

► **Kakšna je vaša?**

IM Odvisna je od načina dela, pri vsaki predstavi je malo drugače.

RB Res je, pri vsaki predstavi delamo malo drugače, vedno pa je dobrodošlo, da se v ekipi ustvari skupna atmosfera, ki jo zahteva tekst. Včasih pa se zdi, da tekst povozimo s težkimi režiserskimi koncepti.

IM Prav je, da režiser drži niti v rokah, pameten režiser pa ne bo za vsako ceno vztrajal pri svojem, saj se zaveda, da je študij predstave iskanje, pot, ki ji še ne poznamo konca. Dober režiser se na svojo ekipo zanese in ji zaupa.

RB Mislim, da dobimo igralci z leti zanesljivega notranjega šoferja, ki zna krmariti med igro kot obrtjo in igralčevo osebnostjo. Sicer pa je verjetno v vsakem navzoče tretje oko, s katerim se na vajah, ko gradimo vlogo, samoopazujemo in nadziramo. Včasih je dobro, če si upamo, se spustimo z vajeti in preskušamo meje. Igralec mora imeti strast do igranja.

► **Se z leti človek res umiri?**

RB Prej bi rekel, da postane človek z leti bolj zahteven. Zdaj je v gledališkem svetu spet na pohodu postdramsko gledališče, pri katerem imam včasih občutek, kot da bi

Page: 4

Reach: 86000

Country: SLOVENIA

Size: 1352 cm2

2 / 4

skakali v bazen brez vode in se delali, da plavamo. Mogoče je z leti človek manj elastičen za te stvari, vsaj jaz nisem več. Potrebujem vodo v bazenu.

IM S starostjo človek pridobiva samo leta. Je pa res, da z leti bolj prepoznaš, kaj je pomembno in kaj ne. Ne boš vsakemu brezpogojno verjel, ker so te že milijonkrat potegnili za nos.

RB Z leti igralec izostri intuicijo in ob prvem branju zavoha dober tekst in podoba predstave.

IM In ponavadi ta občutek ne vara in to je hudič. Starejši igralci včasih že na začetku študija predstave začutijo, da zadeva ne gre v pravo smer, mladi pa navdušeno vztrajajo, da bo taka predstava super. In pogosto se izkaže, da so imeli starejši prav. Ta občutek prinesejo izkušnje.

RB Samo entuziazem in slepa vera ne zadostujeta. Ko smo bili mladi, smo si rekli "dajmo stisnit, dajmo pozitivno razmišljat in verjet pa bo šlo". To ni vedno dovolj.

► **Kaj je vaš največji strah na odru?**

IM Nekateri igralci pravijo, da sanjajo, kako na odru v hipu pozabijo, kaj morajo povedati in narediti. Takih strahov sicer nimam, je pa tista večna trema, s katero se naučiš živeti. Skrb, da te spomin ne bo pustil na cedilu.

RB Če si odgovoren do svojega poklica, se nujno pojavi trema, ki jo je treba s samonadzorom preusmeriti v korist vloge. Ne smeš se predati strahu, prav tako pa ga ne smeš ignorirati. Med predstavo sta odrski čas in prostor veliko bolj zgoščena in občutljiva, kar od igralca terja precej moči.

► **Ali kdaj svoje igralske spretnosti izkoristite tudi v vsakdanjem življenju?**

RB Potreboval bi kakšnih petdeset vaj, da bi se dobro zlagal (smeh). Zelo redko se zlažem.

IM Igralec ni tajni agent, ni James Bond. V vojski so izzivali, "Ajde, glumi nešto ... da vidim, koliko znaš da lažeš." Ni poanta igranja v tem.

RB Prav nasprotno. V gledališču skozi ustvarjanje likov nenehno iščemo resnico bivanja.

IM Na odru živi resnica, ki je bolj resnična od resničnosti same. Zakaj? Ker smo neko resnično zgodbo še malo popravili, ji kaj dodali, da je bolj učinkovita. In ker je bolj učinkovita, je bolj resnična. Tu ne gre za resnico v filozofskem pogledu, temveč za resnico, ki je aktivna, ki sprašuje človeka, ga vznemirja in draži.

► **Mogoče ste svojim otrokom bolj priključivo brali pravljice?**

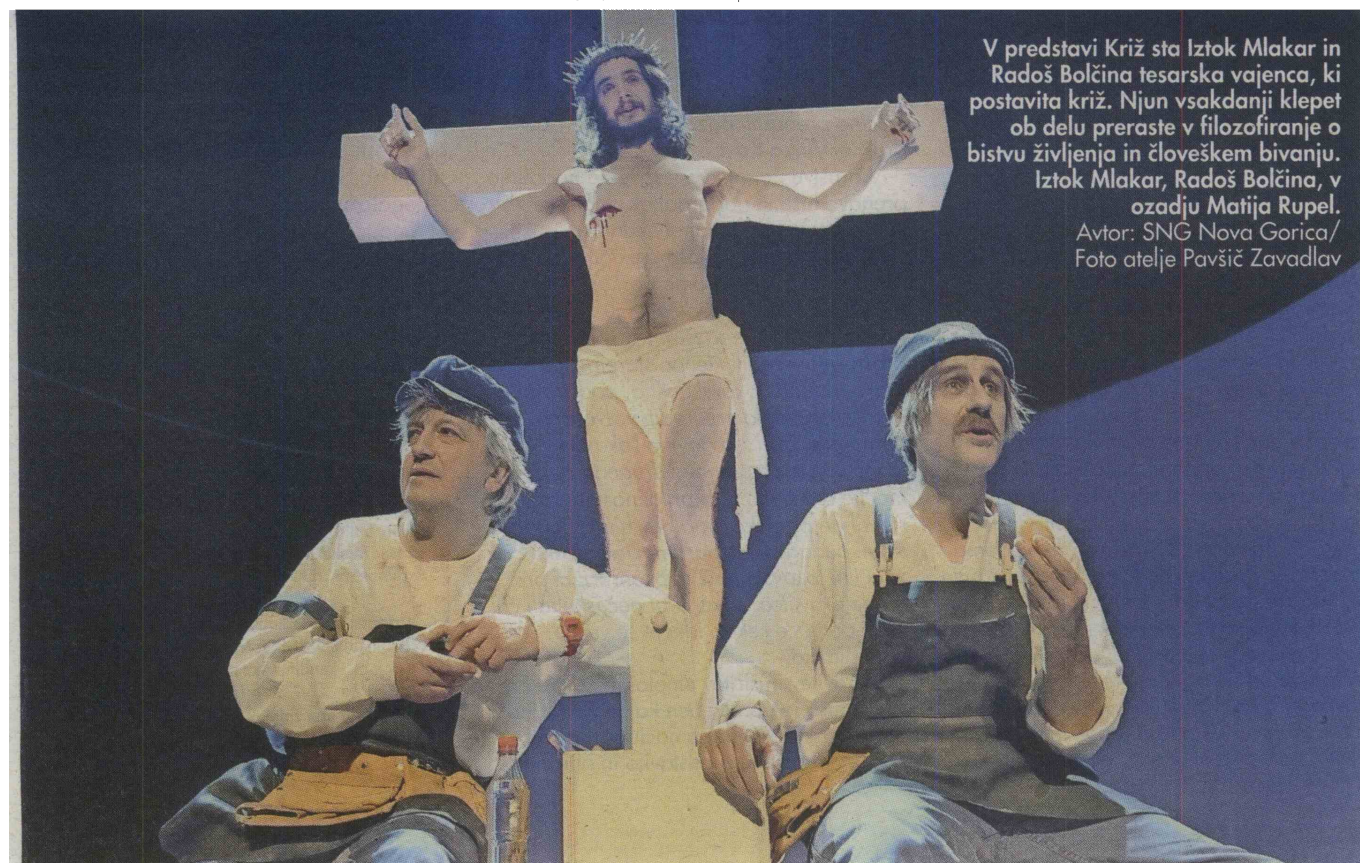
IM Pri nas je pravljice brala žena. Tako so hoteli otroci, ker je to storila bolje.

RB Tudi jaz jih žal nisem veliko bral ... Kovačeva kobilica je zmeraj bosa. Sicer pa rad nasmejem ljudi, najraje na svoj račun; samoironija je terapija. Občudujem smešne

Iz predstave Križ.

Foto: SNG Nova Gorica/Foto atelje Pavšič Zavadlav

V predstavi Križ sta Iztok Mlakar in Radoš Bolčina tesarska vajenca, ki postavita križ. Njun vsakdanji klepet ob delu preraste v filozofiranje o bistvu življenja in človeškem bivanju. Iztok Mlakar, Radoš Bolčina, v ozadju Matija Rupel.

Avtor: SNG Nova Gorica/
Foto atelje Pavšič Zavadlav

Page: 4

Reach: 86000

Country: SLOVENIA

Size: 1352 cm2

3 / 4

in nenavadne ljudi. Ponavadi imajo lastnosti, ki kar kličejo po imitaciji in dramtizaciji.

► **Za svoje ustvarjanje ste bili večkrat nagrajeni, oba sta tudi nagrajenca Prešernovega sklada. Kakšen je vaš odnos do nagrad?**

IM Seveda prija, če ustvarjalec prejme nagrado. Je pa tako kot pri vsaki drugi stvari: so tudi ljudje, ki jo zaslužijo, a je ne dobijo, in ljudje, ki si je ne zaslužijo, a jo dobijo. Nagrada je spodbuda, ne bi pa se sekiral, če je ne dobim. Včasih se je z nagradami lahko poplačalo kakšen kredit, danes ni več tako.

RB Nagrada je potrditev poštenega dela. Ne smeš pa se prevzeti.

► **Večkrat sta nastopila kot igralski dvojec. Spomnimo se Plešaste pevke, Čakajoč na Godota, lani v Gozdu, letos v novi predstavi Križ. Kaže, da se kot ustvarjalca dobro ujameta, dopolnjujeta. Kje je vajina moč?**

RB Nasprotja se privlačijo. Druži naju dolga pot - že v gimnaziji sva igrala skupaj, opravila sprejemne izpite na akademiji in se po študiju vrnila domov.

IM Drugače sva si podobno kot riba in bicikel. Skupno nama je bolj to, da sva oba z Goriške, ista generacija in oba imava rada gledališče.

RB Včasih se šaliva, da sva kot prepirljiv zakonski par srednjih let, ki bi se lahko že stokrat ločil, a se ni.

IM Ob sitnarjenju in prepiranju takega para si lahko človek misli, ta dva se bosta pobila, a kar živita skupaj naprej.

► **Kako zdaj vidite svoje poklicne začetke? V čem so drugačni od izkušnje današnjih mladih igralcev?**

RB Ko sva po študiju prišla v novogoriško gledališče, sva bila edina mlada igralca, zato sva veliko igrala, tudi glavne vloge. Moram priznati, da sva imela veliko priložnost, kar je za mladega igralca bistveno.

IM Pa še nekaj nama je skupno - oba sva ustrojena tako, da nisva snoba, ampak proletarca. Zdaj so mladi drugačni. V teatru je treba spoštovati, kar je bilo pred tabo; starejši igralci so več časa tu in vedo "eno več" kot jaz.

RB Ja, zdaj je drugačen svet. Mi smo bili v mladosti bolj "vajenci".

IM To zdaj manjka. Zdi se, da mladi igralci nimajo priložnosti in časa, da bi se urili, raziskovali, iskali, naredili tudi kaj narobe. Kot da bi bili že takoj po akademiji odgovorni za vso svojo kariero; vse, kar storijo, vpliva na njihov "rejting" in

njihovo prihodnost čez 30 let. Midva sva kot mlada igralca imela ta čas, starejši so naju spremljali, hodili za nama in komentirali, kaj bi lahko naredila bolje. Včasih mi je bilo prav odveč, a sem jih večinoma upošteval in se kalil.

RB Dobro bi bilo, da bi mladi igralci pridobili več izkušenj tudi z ustvarjanjem klasičnih besedil, ki bi jih preželi s svojim sodobnim duhom.

IM Naše mlade igralce občudujem, zelo so dobri. A igralec resnično dozori šele dvajset let po diplomi. Potrebna je kilometrina. To velja tudi za režiserje.

► **Zdi se, da danes pritegnejo v gledališče predvsem komedije, ljudje si želijo sprostitve. Naj bi se gledališče podredilo prevladujočemu okusu? Kje vidite njegovo poslanstvo in moč?**

RB Ni mi všeč banalna komedija, prav tako pa mislim, da se včasih za "visoko umetnostjo" skriva velika laž. Močno verjamem v dobre predstave, ki lovijo ravnovesje in prepletajo priljudnost in vsebino.

Take predstave so običajno všeč širšemu občinstvu. Igral sem v nekaj predstavah, ki so bile ob branju besedila duhamorne, a smo jih z duhovitostjo dvignili na raven tragikomedije. Tudi tragedijo lahko z ustvarjalnim prijemom približamo publiki.

IM Se popolnoma strinjam. Sicer pa dobri avtorji tragedijo prepletejo s humornimi elementi. Na primer, Hamlet ima grobarja, ki je manjša, stranska vloga, a pomembno vnese svežino. Pri Hamletu vedno vprašamo, kdo igra naslovno vlogo in kdo grobarja.

RB Dobro je, če je igralec tudi v tragediji sproščen, malček zafrkantski, saj samo besedilo in dramaturški lok dirigirata končno potrebno resno formo.

IM Ko je italijanski igralec Ugo Tognazzi igral Hamleta, je ob slavnem resnem monologu "biti ali ne biti" požel salve smeha. Ves nesrečen je potožil režiserju, kaj naj

stori. On pa mu je odgovoril, "bodi vesel, ti imaš ironijo v sebi, to je redko dar". Tognazzi zna tudi najbolj tragične stvari povedati tako, da ljudi spravi v smeh. To je zame krasna kombinacija. Tudi dobra "šalša" mora imeti malo sladkorja, da gre po grlu. Mislim, da bi morale biti predstave take, da gledalcu ni treba poznati vseh smernic sodobne dramaturgije, da ima kaj od predstave.

► **Iztok, ne moremo mimo vašega ustvarjanja - napisali ste dve uspešni komediji Duohtar pod mus in Sljehrnik. Prva predstava je imela več kot 250 ponovitev, druga doslej več kot 150. Navdušeni gledalci si želijo še. Jim boste ustregli?**

IM Ne bi rad prodajal medvedje kože, ko se medved še skotil ni. Moramo počakati.

Page: 4

Reach: 86000

Country: SLOVENIA

Size: 1352 cm2

4 / 4

DOMINIKA PRIJATELJ

MALO ZA ŠALO, MALO ZARES

► Za hip se odmaknimo od gledališkega sveta, pokukajmo pod tančico zasebnosti.

Katere razvade bi se radi otresli?

IM Moja razvada je, da se preveč sekiram. Vsako stvar si preveč vzamem k srcu.

RB (proti Iztku) A ti tudi? Potem pa sva si podobna še v eni točki. Bolj ko sva stara, bolj sva si podobna. (smeh)

IM Boh varji biti popoln.

► Danes vse večjo pozornost namenjamo zdravim, domačim živilom. Obdelujete vrt?

IM Tudi malo.

RB Jaz imam koze. Imel sem tudi vrt, pa so ga pojedle.

► Na kateri svoj kulinarični dosežek ste posebej ponosni?

IM (v smehu) Če mi sploh uspe kaj skuhat za pojedl. No, znam narediti dobro mesno musako.

RB Zrezek s poprom. Sicer pa ni dobro, da se pred predstavo preveč naješ.

IM Pozno zvečer po predstavi si pa lačen in bi večerjal, kar spet ni dobro.

► Katero knjigo imate na svoji nočni omarici?

RB Cankarjevo delo Hlapec Jernej in njegova pravica.

IM Berem ameriško knjigo o tem, kako se piše uspešne pesmi; vse delam narobe!

► Katera zgodovinska osebnost vas najbolj prevzame?

IM Jih je več.

RB Samuel Beckett.

► Vaša najljubša risanka iz otroštva?

IM Profesor Baltazar.

RB Pink Panter.

► Katero sadje najraje uživata?

IM Vse, kar ga lahko dobim.

RB Bio.

► Če bi bili inštrument, kateri bi bili?

IM Človeški glas.

RB Saksofon.

► Pri kateri dejavnosti se najbolj spotite?

IM Na odru.

RB Kolesarjenju v hrib.

► Kam greste najraje pohajat?

IM V Izolo ... ali kamorkoli.

RB Nekam stran. Sicer pa, kamorkoli grem, vedno vzamem sebe s sabo.